

באנו חושך לגרש

עיוורים רוקדים בחוג לריקודי עם

כל כישוריהם המתודיים ותשומת הלב הפרטנית, ע"מ להקנות את המיומנויות הדרושות ללימוד ריקוד שלם. והתוצאות – מדהימות.

מדריכי העל שלנו אלעד וגדי, יוזמים, כל אחד בחוג שלו, מובילים, ומנחים את קהל הרוקדים המשולבים, ולעתים אינך מבחין בין הרואה לעיוור, בין המוגבל בראייתו לבין הפיקה, וסובב המעגל, וכולם שווים על פרקט הריקודים. והנה שמחה כפולה לנו. **שימי**, רואה היטב בשתי עיניו, הבחין **בחיה** העיוורת הרוקדת לצידו, ועינו צדה את חיוניות צעדי הריקוד של הצעירה המצודדת. האהבה נרקמה על פרקט הריקודים, והחתונה, לשמחת כולם, נערכה ברוב פאר. מזל טוב לזוג הרוקד.

חנוכה חג האורים, לכל עם ישראל, ולהם – תרתי משמע. הם, שהעולם חשוך בפניהם תדיר, בשל עיוורונם, מצאו את האור המיוחד שלהם דווקא על פרקט הריקודים. תופעה זאת ייחודית לישראל, וספק אם נמצא עוד בעולם כמותה. עיוורים רוקדים ריקודי עם. שתי להקות ריקוד תוססות ורעננות הצטרפו בשבוע החג אל מאות הרוקדים בחוגי הריקודים של **אלעד שטמר** ברעננה **וגדי ביטון** בכפר סבא (חנוכה 2020, לפני הקורונה). היה זה מראה שובה לב ועין, כאשר "ניגון עתיק", "ארץ ארץ", "ערב בא" ועוד ריקודים מהרפרטואר הישראלי, נרקדים בצוותא – פקוחי עיניים עם לקויי הראייה, וכולם שמחים.

דוד בן-אשר
צילומים:
דוד בן אשר

שימי וחיה בן עמי

להקת הרוקדנים העוורים עם אלעד שטמר

2 קבוצות אלה הפליאו במשך שעה ארוכה על שמירת המקצבים והשורות, השתלבות נהדרת בין הרוקדים הרואים, והאושר ניכר על פני כולם.

שני מרקידים אמונים היו על התופעה המופלאה הזאת – **יוסי תפילין וזוהר ברטל**. עם כל הלב והנשמה הם מובילים זה כבר שנים את המיזם המיוחד הזה. הם נעזרים במתנדבים רואים המשתפים פעולה באופן קבוע עם העיוורים ורוקדים איתם יחד במעגלים ובריקודי הזוגות.

אל יקל הדבר בעיניכם. ללמוד צעדי ריקוד, שלעתים מורכבים למדי, קשה גם לרוקדים רואים מן השורה, קל וחומר למוגבלי ראייה. והמדריכים משקיעים את

"הרוקדים שלי אמנם לא רואים את תגובות הקהל אבל שומעים וחשים את התשואות והתלהבות הצופים, את מחיאות הכפיים, האווירה הרוגשת סביבם."

לריקודים לעיוורים. מאז אני פעיל מאד בהרקדות עיוורים זה כבר 26 שנה.

יוסי, ספר משהו על הטכניקה, הקשיים, ההצלחות, ההרגשה?

ללמד עיוור לרקוד לצלילי מוסיקה ולהתאים את הצעדים המוכתבים על ידי יוצר הריקוד, זה לא קל. עומד העיוור מולי, אני כורע על ברכיי ומזיז לו את הרגליים לפי צעדי הריקוד. ככה או דרך הידיים שלו מול פניי אני מדגים את הצעד או תנועות הידיים. ההתמצאות שלהם במרחב קשה ביחוד כאשר הם מתואמים בקבוצה המחייבת אחידות בצעדים ובכיוונים. אחרי הלימוד ניגשים למימוש הריקוד וכאן נכנס לתמונה המלווה הרואה. העברת משקל מצד אל צד במקום וגם סיבובים, עם עזרה של המלווה בכיוון הנכון. יש ריקודים שאני משנה קצת ע"מ להתאים למוגבלויות המובנות. כך הגעתי עם חניכיי לרמה טובה של ריקוד ותנועה.

מי האנשים, איך פועל הצד הארגוני, חוגים, להקות?

אני פועל כיום בנתניה והרצליה. כאמור, עושה זאת כבר 26 שנים. הקמתי חוגים ולהקות. בחוג יש כ-8 עיוורים ועוד 8 מתנדבים רואים. אנו מתכנסים ללימוד וריקוד פעם בשבוע באולם שמקצה לנו העירייה. זה כרוך בלוגיסטיקה לא פשוטה של הסעות. נעזרים בעיריות וקצת באגודה למען העיוור. ההשתתפות בתשלום סמלי של הרוקדים. השאיפה שלי היא השתלבות מדי פעם בחוגי ריקודים רגילים עם מאות הרוקדים שמסביב, כפי שמסופר בכתבה זו.

עם הזמן ושכלול היכולות יצרתי גם להקת ריקודי עוורים, כדוגמת להקות רוקדי כיסאות הגלגלים של הנכים. הכנתי כוריאוגרפיות למופעים, ואכן אנו מופיעים במקומות שונים כמו בית לוינשטיין, דיור מוגן, בתי"ס בהרצליה ונתניה ועוד.

חלום חיי היה להופיע עם הלהקה שלי בפסטיבל כרמיאל, ואכן התקבלנו למופע במסגרת הכי מכובדת – מופע הפתיחה בכרמיאל. הרוקדים שלי אמנם לא רואים את

יוסי תפילין - אור לעיוור

מעטים המדריכים אשר מוצאים כוח ומוטיבציה להתמסר לעיסוק לא פשוט זה – הדרכת ריקודים לעיוורים. הבולטים, אולי היחידים כיום, הם **יוסי תפילין וזוהר ברטל**. בין המובילים בתחום הייתה גם **אורלי בר אור** ז"ל.

בראיון ל"רוקדים" מספר יוסי תפילין, מניסיונו העשיר:

עבדתי פעם בבי"ס וארגנתי ריקודי עם לילדים בהפסקות בימי ששי. הבחנתי בילדה שישה בצד שמחאה כפיים לצלילי המוסיקה, אבל לא נכנסה למעגל הרוקדים. הסתבר לי שהילדה עיוורת, ולא העזה להצטרף לחבריה. ניגשתי אליה בניסיון לצרפה למעגל, מה שגרם לילדים להציק לה בטענה שהיא מעכבת אותם בלימוד הריקוד. הצעתי לה ולאמה ללמד אותה בביתה אחה"צ מה שהביא, לשמחתה ולשמחתי הרבה, להשתלבות בריקודים בביה"ס. כאן התחיל ה"שיגעון" שלי להתמסר

יוסי תפילין

הלובשים כחול להקת העיוורים של יוסי תפילין

הלובשים צהוב להקת העיוורים של זוהר ברטל

להקת העוורים עם גדי ביטון

חסרה מודעות מספקת בציבור ולא תמיד קל למצוא מתנדבים מלווים, שעושים עבודת קודש בהתנדבותם זו. אולי כתבה זו תעורר את הנוגעים בדבר ליתר תשומת לב לצרכים החיוניים הללו של קהילת העיוורים בישראל.

יוסי תפילין, נשוי+2, תושב נתניה, הנו במקור איש החזקה, כיום פנסיונר. הוא מתנדב מעצם אישיותו למען נזקקים, כל שנותיו. עזר במוסד "טירת הילד", ארגן מחסן גדול לביגוד לנצרכים, ארגן הספקת אוכל לבתי נזקקים, וזוהי רק רשימה חלקית.

את כל העבודה הענקית הזאת של ריקודי עם לעיוורים, משך 26 שנים, הוא עושה בהתנדבות מלאה, מתוך שליחות ואהבת האדם שבו.

בתקופה האחרונה, לקה בסרטן, וממש לאחרונה ניתוח של 4 מעקפים. גם במצבו הקשה לא הפסיק להדריך ולהוביל את העיוורים, ולדבריו גם איננו מתכוון לחדול מזה, חרף מצבו הבריאותי.

ואנחנו אומרים - מי אם לא יוסי תפילין ראוי להימנות על מקבלי אות נשיא המדינה להתנדבות.

תגובות הקהל אבל שומעים וחשים את התשואות והתלהבות הצופים, את מחיאות הכפיים, האווירה הרוגשת סביבם. זוהי התעלות נפש שאין לתארה. בלהקה הזאת חוברים יחד שני החוגים למופע משותף."

נשאלת השאלה, יוסי, אם זה כל כך טוב מדוע מעט עיוורים שותפים לחוויה הזאת?

יש בנתניה כ-700 לקויי ראייה ועיוורים, בהרצליה כ-200. משך שנות פעילותי רקדו איתי כ-60 עיוורים, רובם בגילים די מתקדמים. התשובה לשאלה זו נעוצה בבעיות מימון. אין מודעות במוסדות הרלוונטיים לצורך החשוב הזה. אין תמיכה ממשרד הרווחה, אלא מעט מהעיריות. עריית הרצליה תומכת בהקצעת אולם והיסעים אבל זה לא מספיק ע"מ למשוך יותר משתתפים. לכן גם

מי אם לא יוסי תפילין ראוי להימנות על מקבלי אות נשיא המדינה להתנדבות.

עומד העיוור מולי, אני כורע על ברכיי ומזיז לו את הרגליים לפי צעדי הריקוד. ככה או דרך הידיים שלו מול פניי אני מדגים את הצעד או תנועות הידיים. ההתמצאות שלהם במרחב קשה ביחוד כאשר הם מתואמים בקבוצה המחייבת אחידות בצעדים ובכיוונים.